

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

یادگیری الکترونیکی

(مقدمه‌ای بر مبانی تعلیم و تربیت)

تالیف:

دکتر مهرنوش خشنودی فر
«استادیار دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی»

با همکاری:

دکتر پوران‌دخت فاضلیان
«استادیار دانشگاه خوارزمی»

دکتر مهران فرج‌اللهی
«دانشیار دانشگاه پیام نور»

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۶

سرشناسه	: خشنودی فر، مهنوش -
عنوان و نام پدیدآور	: یادگیری الکترونیکی: مقدمه‌ای بر مبانی تعلیم و تربیت / تالیف مهنوش خشنودی فر، با همکاری پوراندخت فاضلیان، مهران فرج‌اللهی.
مشخصات نشر	: تهران. آوای نور ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۶۴ ص: جدول
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۶۷-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: مقدمه‌ای بر مبانی تعلیم و تربیت
موضوع	: آموزش به کمک کامپیوتر / آموزش به کمک کامپیوتر -- ارزشیابی
موضوع	: اینترنت و آموزش و پرورش
موضوع	: اینترنت و آموزش و پرورش -- جنبه‌های اجتماعی
شناسه افزوده	: فاضلیان، پوراندخت / فرج‌اللهی، مهران -
رده بندی کنگره	: ۲۱۳۹۲ ی ۵ / ۲۸۵ LB۱۰
رده بندی دیویی	: ۳۷۱ / ۳۳۴
۱ ۰ ۰ ۱ - ۰ ۰ ۰ ۱ ۰	:

یادگیری الکترونیکی (مقدمه‌ای بر مبانی تعلیم و تربیت)

تالیف: دکتر مهنوش خشنودی فر

با همکاری: دکتر پوراندخت فاضلیان - دکتر مهران فرج‌اللهی

ناشر: انتشارات آوای نور

صفحه‌آرا: منیرالسادات حسینی

چاپ سوم ۱۳۹۶

تیراژ: ۲۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۶۷-۵

تهران: خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان وحید نظری - پلاک ۹۹

تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

قیمت ۲۲۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
	بخش اول: مبانی تعلیم و تربیت در یادگیری الکترونیکی
۱۵	فصل اول: کلیات، تعاریف و مفاهیم
۱۵	مقدمه
۱۵	<u>تاریخچه یادگیری الکترونیکی</u>
۱۶	تعریف و ویژگی‌های یادگیری الکترونیکی
۲۰	مفاهیم پایه در یادگیری الکترونیکی
۲۱	<u>اصول یادگیری الکترونیکی</u>
۲۲	انواع روش‌های یادگیری الکترونیکی
۲۴	<u>سیستم مدیریت یادگیری</u>
۲۷	<u>سیستم مدیریت محتوای یادگیری</u>
۲۸	<u>استانداردهای یادگیری الکترونیکی</u>
۳۱	<u>استاندارد SCORM</u>
۳۳	<u>تعلیم و تربیت کودکان و بزرگسالان</u>
۳۸	<u>تعلیم و تربیت در محیط‌های یادگیری الکترونیکی</u>
۴۴	<u>خلاصه فصل</u>
۴۵	فصل دوم: ساخت و فرایندهای شناختی
۴۵	مقدمه
۴۵	نظریه‌های روان‌شناسی و یادگیری
۴۸	تعریف شناخت
۴۸	فرایندهای شناختی

کاربرد آموزشی نظریه‌های روان‌شناسی در یادگیری الکترونیکی.....	۵۴
معماری شناخت برای یادگیری الکترونیکی مؤثر	۵۹
مدل‌سازی شناخت انسان.....	۶۱
خلاصه فصل	۶۳
فصل سوم: عوامل هیجانی	۶۵
مقدمه	۶۵
تعریف هیجان	۶۵
اهمیت هیجان در یادگیری.....	۶۶
رابطه شناخت و هیجان.....	۶۷
ارزش هیجان در یادگیری الکترونیکی.....	۶۸
مؤلفه‌های هیجانی در طراحی آموزشی.....	۷۰
نقش انگیزه در یادگیری الکترونیکی	۷۲
تعریف انگیزه	۷۲
سبک‌های انگیزشی	۷۳
نقش تجربه در یادگیری الکترونیکی.....	۷۶
تعریف تجربه	۷۶
تاریخچه یادگیری تجربی	۷۷
یادگیری فعال	۷۸
روش‌های تدریس فعال در محیط‌های یادگیری الکترونیکی.....	۸۰
طراحی تجربه‌ها.....	۸۲
طراحی تجربه در یادگیری الکترونیکی.....	۸۳
شبیه‌سازها.....	۸۴
نقش تعامل در یادگیری الکترونیکی.....	۸۵
تعریف تعامل.....	۸۶
انواع تعامل در یادگیری الکترونیکی.....	۸۷
خلاصه فصل	۹۳

۹۷	فصل چهارم: سبک‌های یادگیری
۹۷	مقدمه
۹۷	تعریف یادگیری
۹۸	تعریف سبک یادگیری
۱۰۱	مدل‌های مربوط به سبک‌های یادگیری
۱۰۱	مدل سبک‌های یادگیری کلب
۱۰۲	مدل هوش چندگانه گاردنر
۱۰۴	مدل مک کارتی
۱۰۴	مدل سبک یادگیری فلدر-سیلورمن
۱۰۸	مدل سبک یادگیری دان اند دان
۱۱۰	مدل شاخص تیپ‌های شخصیتی مایرز-بریگز
۱۱۱	مدل سبک‌های ذهنی
۱۱۳	مدل تسلط نیمکره‌های مغزی هرمن
۱۱۳	مدل یادگیری TSOI
۱۱۷	رویکردهای یادگیری
۱۱۸	مدل یادگیری الکترونیکی داگز
۱۲۲	ماتریس سبک یادگیری الکترونیکی
۱۲۵	مدل ADDIE
۱۲۷	تیپ‌های شخصیتی و یادگیری الکترونیکی
۱۲۸	تعریف شخصیت
۱۲۸	انواع تیپ‌های شخصیتی
۱۳۶	شخصیت یاددهنده و اثربخشی آموزش
۱۳۹	تیپ شخصیتی در آموزش سنتی و آموزش از دور
۱۴۱	رویکردهای آموزش مبتنی بر سبک‌های یادگیری
۱۴۲	خلاصه فصل

۱۴۵ فصل پنجم: فرهنگ
۱۴۵ مقدمه
۱۴۶ تعریف فرهنگ
۱۴۷ فرهنگ و سبک‌های یادگیری
۱۴۸ فرهنگ و طراحی محیط‌های یادگیری الکترونیکی
۱۵۲ سبک‌های یادگیری فرهنگی
۱۵۴ نسل شبکه
۱۵۶ خلاصه فصل
۱۵۹ فصل ششم: اخلاق
۱۵۹ مقدمه
۱۶۰ تعریف اخلاق
۱۶۰ آموزش، فناوری اطلاعات و اخلاق
۱۶۴ مسائل اخلاقی در یادگیری الکترونیکی
۱۶۷ توصیه‌های کاربردی برای پیشگیری و مبارزه با مسائل غیراخلاقی
۱۷۳ خلاصه فصل
۱۷۵ فصل هفتم: چند رسانه‌ای
۱۷۵ مقدمه
۱۷۵ تعریف چند رسانه‌ای
۱۷۶ چند رسانه‌ای آموزشی
۱۷۶ مزایای استفاده از چند رسانه‌ای‌ها در آموزش
۱۷۷ معایب چند رسانه‌ای‌ها
۱۷۷ دیدگاه ساختن‌گرایی در طراحی چند رسانه‌ای
۱۸۰ رویکرد رسانه‌های تلفیقی
۱۸۱ خلاصه فصل

بخش دوم: کلیات برنامه درسی در یادگیری الکترونیکی

فصل هشتم: ویژگی‌های عناصر برنامه درسی در یادگیری الکترونیکی..... ۱۸۵

۱۸۵	مقدمه
۱۸۵	تعریف برنامه درسی
۱۸۵	برنامه درسی در یادگیری الکترونیکی
۱۸۸	اهداف
۱۹۱	محتوا
۲۰۱	مواد آموزشی خودآموز
۲۰۴	کتاب الکترونیکی
۲۱۱	روش‌های یاددهی - یادگیری
۲۱۹	سنجش و ارزشیابی
۲۲۰	خلاصه فصل

بخش سوم: یادگیری الکترونیکی در ایران

فصل نهم: چالش‌های یادگیری الکترونیکی در ایران..... ۲۲۳

۲۲۳	مقدمه
۲۲۳	تاریخچه آموزش الکترونیکی در ایران
۲۲۵	اهداف آموزش الکترونیکی در ایران
۲۲۸	موانع و مشکلات یادگیری الکترونیکی در ایران
۲۳۳	راهکارهای مواجهه با چالش‌ها و موانع یادگیری الکترونیکی در ایران
۲۴۳	خلاصه فصل
۲۴۵	منابع
۲۵۳	پیوست‌ها
۲۶۱	نمایه

پیشگفتار

هنر و علم تعلیم و تربیت با رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات تلفیق شده و رویکرد جدیدی در یادگیری به نام «یادگیری الکترونیکی» را به وجود آورده است. فناوری اطلاعات و ارتباطات فرصت‌های یادگیری مستقل، سبک‌های تدریس و طراحی محتوا به شیوه‌های گوناگون و متنوع را افزایش می‌دهد. این رویکرد جدید یادگیری موجب می‌شود تا یاددهندگان بتوانند با تشخیص بخش‌ها و ماهیت پویای تعلیم و تربیت نوین، خود را با فرایند تغییر مداوم تطبیق دهند. از طرفی یادگیرنده - محوری این سبک، یادگیرندگان را فعالانه در فرایند یادگیری درگیر نموده و با تعاملات مختلفی که با محیط، محتوا، یاددهنده و سایر یادگیرندگان دارند، یادگیری اثربخش‌تری خواهند داشت. در واقع، عملکرد خوب در یادگیری الکترونیکی از طریق ترکیب محیط‌های مشارکتی و منابع تعاملی که یادگیرنده را درگیر می‌سازند، واقعیت پیدا می‌کند.

در این کتاب بر آن سعی شده است تا ضمن آشنایی مقدماتی با کلیات مفهوم یادگیری الکترونیکی در راستای طراحی محیط‌هایی یادگیری با این رویکرد، جنبه‌های گوناگون تعلیم و تربیت مورد بررسی و توجه بیشتری قرار گیرند.

در فصل اول کلیات، تعاریف، مفاهیم و اصول مرتبط با یادگیری الکترونیکی، یادگیری کودکان و بزرگسالان یا همان پداگوژی و اندراگوژی و طراحی در محیط‌های یادگیری الکترونیکی مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

در فصل دوم به ساخت شناختی انسان و چشم‌انداز رویکردهای مختلف روان‌شناسی در یادگیری الکترونیکی پرداخته شده است.

در فصل سوم مؤلفه‌های هیجانی چون انگیزه، تجارب فعال، تعامل و تأثیر آن‌ها بر یادگیری و چگونگی لحاظ کردن این عوامل در طراحی محیط‌های یادگیری الکترونیکی و برخط را مورد بحث قرار گرفته‌اند.

در فصل چهارم به بررسی سبک‌های مختلف یادگیری و ترجیحات شخصیتی در افراد مختلف و تأثیر آن‌ها بر اثربخشی شیوه‌های تدریس و طراحی محیط‌های یادگیری الکترونیکی پرداخته شده است.

فصل پنجم به تأثیر فرهنگ و بافت‌های اجتماعی - فرهنگی بر یادگیری و توجه به آن‌ها در طراحی محیط‌های یادگیری الکترونیکی اختصاص یافته است. در فصل ششم مبانی اخلاقی و توجه به آن‌ها در محیط‌های یادگیری الکترونیکی و برخط را مدنظر قرار گرفته‌اند.

در فصل هفتم به تأثیر رسانه‌ها و چند رسانه‌ای‌ها در اثربخشی شیوه‌های یاددهی - یادگیری و لحاظ کردن آن‌ها در محیط‌های یادگیری الکترونیکی، پرداخته شده است. در فصل هشتم ویژگی‌های عناصر برنامه‌درسی در محیط‌های یادگیری الکترونیکی به اختصار مورد بحث قرار گرفته‌اند.

و بالاخره در فصل نهم یادگیری الکترونیکی و چالش‌های آن در کشور ایران را مورد مذاقه قرار می‌گیرند.

امید است با راهنمایی‌های لازم از سوی اساتید و صاحب‌نظران در عرصه یادگیری و آموزش به‌ویژه در محیط‌های یادگیری مبتنی بر فناوری، علاوه بر رفع کاستی‌های موجود در اثر حاضر، با بهره‌گیری از پیشنهادات ارزنده این عزیزان بتوانیم با تعمق هر چه بیشتر، مبانی تعلیم و تربیت را در طراحی محیط‌های یادگیری الکترونیکی، بر خط و مجازی مورد توجه قرار دهیم.

دکتر مهنوش خشنودی فر

